

BELEDİYE KANUNU

Kanun Numarası :1580
Kabul Tarihi :3/4/1930
Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 14/4/1930 S:1471
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 3 Cilt : 11 Sayf80

Bu kanun ile ilgili tüzükler için, "Tüzükler Külliyatı"nın kanunlara göre düzenlenen nümerik fihristine bakınız.

Bu kanun ile ilgili olarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Yönetmelikler için,"Yönetmelikler Külliyatı"nın kanunlara göre düzenlenen nümerik fihristine bakınız.

Bu Kanunun yürürlükte olmayan hükümleri için "Yürürlükteki bazı kanunların mülga hükümleri külliyatı"nın kanunlara göre düzenlenen nümerik fihristine bakınız.

Cilt : 2 Sayfa 1305

BİRİNCİ FASIL

Belediyelerininidaresi

Belediye

Madde 1 - Belediye, beldenin ve belde sakinlerinin mahalli mahiyette müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tanzim ve tesviye ile mükellef hükmi bir şahsiyettir.

Belediye teşkilatı mecburi oyerler

Madde 2 - (Mülga : 4/5/1967469/2.md.)

Belediye idaresinin mevdu olduğu makam ve heyet:

Madde 3 - Belediye idaresi, belediye meclisi ile belediye encümeni ve belediye reisi ve muavinlerine, belediye şubeleri mevcut ise şube müdürlerine ve şube heyetlerine mevdudur.

Belediye sınırları tahdidi

Madde 4 - Bu kanunun hükümleri başlar başlamaz şimdiye kadar sınırı tahdit edilmemiş olan beldelerin sınırı aşağıda tarif edildiği şekilde çizilir:

A : Ötedenberi beldeye ait sayılan bütün tarla, bağ, bahçe, çayır, mer"a zeytinlik, palamutluk, baltalık, otlak gibi yerler sınır içinde kalır.

B : Bir beldenin sınırını derelerden, tepelerden, yollardan veya diğer değişmeyen işaretli yerlerden geçirmek kabil değilse büyük taşlar dikilerek gösterilir.

C : Belde ahalisinden bazı kimselerin başka bir köy veya belde arazisi içinde kalan emlak ve arazisi,sahiplerinin bulunduğu beldenin değil bu emlak ve arazinin bulunduğu belde veya köy sınırı içinde gösterilir.

D : Ötedenberi müştereken intifa edilen çayır, yayla ve korulardan mer"a ve menba ve tepelerden taamülü veçhile alakadarların istifade hakları bakidir. Bu suretle belediye sınırı dahilinde kalıp başkalarının hakkı intifaları bulunan bu kabil yerler hakkında sınır kağıdına şerh verilir.

KANUNLAR, ŞUBAT 1991 (Ek - 7)

E : Yukardaki tariflere göre çizilen sınırın geçtiği yerlerin isimleri bu kağıda yazılmakla beraber sınırın nerelerden geçtiğini gösterir bir harita tanzim ettirilir.

F : Komşu köyler ve beldeler ile nizalı olan yerler sınır kağıdında ve haritasında ayrıca gösterilir.

G : Sınır nizaları, meclis mukarreratının tebliği tarihinden itibaren 31 gün zarfında alakadar tarafın ihtiyar ve belediye meclislerinin müracaatları dinlenmek şartıyla beldenin sınırını kati ve nihai surette tasdika salahiyyetkar olan makam tarafından halledilir.

H: Sınır kağıdı ile haritaları, beşinci madde ahkamı icra edilmek üzere belediyelerce dörder nüsha olarak tanzim ve salahiyyetkar mercilere irsal olunup tasdik edildikten ve iktisabı katiyet eyledikten sonra bir nüshası belediyeye tevdi, ikinci nüshası tasdika salahiyyetkar makamca muhafaza, üçüncü nüshası Dahiliye Vekaletindeki dosya meyanına vazı ve dördüncü nüshası mahalli tapu dairesine teslim edilir.

Sınırların tasdiki şekli

Madde 5 - Belediye sınırları:

A - Seksen binden az nüfuslu olan beldelerde belediye meclislerinin kararı ve mahali idare heyetinin mütalaası alındıktan sonra vilayet idare heyetinin tasdiki ile.

B - (Değişik:4/7/1988 -KHK-336/1 md.; Aynen kabul: 7/2/1990 - 3612/10 md.) Seksen binden fazla nüfuslu belediyelerde belediye meclisinin kararı, idare heyetinin muvafakati, Valiliğin teklifi ve İçişleri Bakanlığının tasdiki ile kesinleşir.

Tasdik edilmeyen sınır kağıtları esbabı mucibesıyla mahallerine iade edilir. Sınırın değiştirilmesine ihtiyaç olursa yeni sınırın çizilmesi aynı usule tabidir.

Sınır ihtilaflarının halli

Madde 6 - Beldeler veya köyler arasında sınır ihtilafı çıkarsa aşağıda tarif olduğu şekilde hallolunur :

İhtilaf bir kaza dahilindeki belde ve köyler arasında ise kendilerine mahalli en büyük mülkiye memuru tarafından tahriren vakı olacak tebligat üzerine alakadar ihtiyar veya belediye meclislerinin en çok otuz bir gün zarfında bildirecekleri mütalaaları tetkik olunmak şartıyla kaza idare heyetinin esbabı mucibeli kararı ve vilayet idare heyetinin aynen veya tadilen tasdiki ile;

İhtilaf bir vilayete merbut ve muhtelif kazalar dahilindeki belediye ve köyler arasında ise kezaik kendilerine mahalli en büyük mülkiye memuru tarafından yapılacak tahriri tebligat üzerine alakadar ihtiyar veya belediye meclislerinin en çok otuz bir gün zarfında bildirecekleri mütalaaları tetkik olunmak şartıyla vilayet idare heyetlerinin kararı ve vilayet umumi meclisinin tasdiki ile kati surette hallolunur.

Belde veya belde aksamının ayrılması veya başka parçaların belde ile birleşmesi

Madde 7 - (Değişik: 4/5/1960 - 7469/1 md.)

A) Bir köy veya meskün sahaları arasında merkez ittihaz edilecek yere azami 500 metre mesafesi bulunan birkaç köyün veya köylerle köy kısımlarının veya hut muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için nüfusları tutarının son nüfus sayımına göre 2.000 den fazla olması, köy ihtiyar meclisinin bir mazbata ile veya seçmenlerinin en az yarısından fazlasının yazılı olarak mahallin en büyük mülkiye memuruna müracaat etmesi veya valinin re"sen bu işe lüzum göstermesi lazımdır.

Bu takdirde valinin ilgili seçmenlerin reylerinin alınması hususundaki vaki işarı üzerine mahalli seçim kurulları en az onbeş gün içinde tayin ve ilan olunacak gün ve mahalde seçmenleri rey vermeye davet ederek belediye meclisi azaları seçimindeki usul ve şartlar dairesinde köy veya kısımlarının ayrı ayrı reylerini alır ve neticeyi bir tutanakla valiliğe bildirir.

Valilikçe muamele vilayet umumi meclisine intikal ettirilir. Vilayet umumi meclisince kurulacak belediyenin gelirlerinin kanunlarında yazılı hizmetlerin ifasına yetip yetmeyeceğine ve teklifin faydalı olup olmayacağına dair ittihaz olunacak karar valiliğin mütalaasıyla birlikte Dahiliye Vekaletine gönderilir. Devlet Şurasının kararı ve Reiscumhurun tasdiki ile o yerde belediye kurulur.

B) Bir beldenin bazı kısımlarının ayrılarak ayrı bir belde haline gelmesi,

C) Bir beldenin tamamının diğer bir belde ile birleşmesi,

Ç) Bir beldenin bazı kısımlarının komşu bir beldenin içine girmesi,

D) Köylerin veya köy kısımlarının bir belde sınırı içine girmesi hallerinde

A) fıkrasındaki şekil ve şartlara riayet edilmekle beraber (B) ve (Ç) fıkralarındaki hallerde esas belde nüfusunun 2.000 den aşağı düşmemesi şarttır.

(C), (Ç) ve (D) fıkralarındaki hallerde nüfus şartı aranmayacağı gibi hizmetlerin layıkı veçhile ifası imkanları nazarı itibara alınarak mesafe 2.500 metreye çıkarılabilir.

(B), (C) ve (D) fıkralarındaki hallerde köy ihtiyar meclisleri yerine belediye meclisleri kaim olur.

(Ç) Ve (D) fıkralarındaki hallerde ayrıca iltihak olunacak belediye sakinlerinin reylerine müracaat olunmayıp birleşmek istiyen köy veya belediye kısmında yapılan rey verme neticesiyle diğer muameleli evrak valilikçe iltihak olunacak belediyeye gönderilir. Belediye evrakın tevdiinden itibaren onbeş gün içerisinde istek hakkındaki kararını verir. Bu kararın talep sahibine tebliğinden itibaren onbeş gün zarfında itiraz edilirse meclisi umuminin ve valiliğin mütalaasıyla muameleli evrak Devlet Şurasına gönderilir. Devlet Şurası keyfiyeti tetkik ve iltihaka karar verdiği takdirde (A) fıkrası gereğince muamele tekemmül ettirilir.

(C) fıkrasındaki halde sadece ilgili belediye meclislerinin kararları alınır.

Muayyen bir arazi üzerinde Hükümetçe yeniden kurulan ve nüfusları 2.000 den fazla olan yerlerde hudutları gösterilmek suretiyle Dahiliye Vekaletinin teklifi

ve Reiscumhurun tasdiki ile belediye kurulur.

Vilayet ve kaza merkezlerinde nüfusları ne olursa olsun belediye kurulması mecburidir.

Bir vilayet merkez belediyesi sınırları içinde kurulan kazaların merkezlerinde belediye teşkil edilmeyip bu gibi yerlerde belediye şubesi ihdas olunur.

Mahalleler ihdası, ilgası isimleriyle hudutlarının tayini

Madde 8 - Bir belediye sınırı içinde mahalleler ihdası, ilgası, birleştirilmesi, isimleriyle hudutların değiştirilmesi belediye meclisinin ve mahalli idare heyetinin kararı ve valinin tasdiki ile icra edilir.

Belde isimlerinin değiştirilmesi

Madde 9 - Bir beldenin isminin değiştirilmesi belediye meclisinin ve vilayet idare heyetinin kararı üzerine Şürayı Devletin mütalaası alınarak İcra Vekilleri Heyetinin tasdiki ile yapılır.

Belediye şubeleri teşkili

Madde 10 - Nüfusunun arazi üzerinde tekasüfü itibariyle muhtelif kümelerden müteşekkil olan beldelerle nüfusu seksen bini geçen beldelerde belediye şubeleri teşkili caizdir. Belediye şubelerinin teşkili veya ilgası, hudutlarının tesbit ve tadili aşağıda tarif edilen şekilde olur :

Belde dahilinde şube haline geçmesi istenilen belde kısmında sakin belediye müntehiplerinin en az yarısından fazlasının imzalı bir talebi veya belediye meclisinin müracatı ve teklifi üzerine en büyük mahalli mülkiye memuru o dairede intihap hakkını haiz halkın reyine müracaat edilmesini kaza idare heyetine icra ettirir. İdare heyeti on beş gün evvelinden tayin ve ilan edeceği günde şube haline geçecek belde kısmı müntehipleriyle mütebaki müntehipleri beldenin muayyen bir mahallinde rey vermeğe davet eder (Reyler belediye intihabatındaki usul ve şarta tevfi kan alınır.) İdare heyeti reylerin neticesini mazbata ile tespit eder ve doğrudan doğruya valiye gönderir. İdare heyetinin mazbatasını üzerine vilayet idare heyetinin vereceği karar, Şürayı Devletin mütalaası ve İcra Vekilleri Heyetinin tasvibi üzerine, Reiscumhurun tasdiki ile icra edilir.

Bir veya birkaç köy veya mahallenin birleşerek belediye idaresi tesis etmesi

Madde 11 - (Mülga: 14/2/1958 - 7078/2 md.)

4, 5, 6, 7, ve 10 uncu maddelerdeki kararların tatbiki

Madde 12 - (Değişik: 20/3/1997-4231/3 md.)

4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 nci ve 10 uncu maddelerde bildirilen kararlar, katileşme tarihini takip yılın 1 Ocak gününden itibaren tatbik olunur. Ancak yeni belediye kurulması halinde yukarıdaki hükümler, ilk genel mahalli idareler seçimlerinin yapılacağı yılın 1 Ocak gününden itibaren tatbik olunur. Tatbikinden en az bir ay evvel mahallin en büyük mülki amiri tarafından gazetelerle ve diğer vasıtalarla ilan olunur.

Hemşeri hukuku

Madde 13 - Her Türk, nüfus kütüğüne yerli olarak yazıldığı beldenin hemşerisidir. Hemşerilerin belediye işlerinde reye, intihaba, belediye idaresine iştirake ve belde idaresinin devamlı yardımlarından istifadeye hakları vardır.

Belde sınırı dahilindeki şahısların vazifeleri

Madde 14 - Belediye sınırı içinde oturan, bulunan, ilişiği olan her şahıs belediyenin kanununa, nizam ve talimatına müstenit emirlerini, hükümlerini tutmak, yapmak, resim ve harç, ücret ve aidatlarını vermekle mükelleftir.

İKİNCİ FASIL

Belediyenin vazifeleri

Madde 15 - Belediyelerin kanunlar ve nizamnamelerle muayyen hukuku, buna mukabil beldenin ve belde halkının sıhhat, selamet ve refahını temin, intizamını halelden vikaye maksadiyle yapacağı vazifeleri vardır.

Bu vazifeler aşağıda yazılanlarla, ayrıca kanun ve nizamname ve talimatnamelerle muayyen hususlardır (1) :

- 1 - Umuma açık olan yerlerin temizliğine, intizamına bakmak;
- 2 - Yenilecek, içilecek ve umumun sıhhatine mütaallik kullanılacak şeylerle yerlerinin, mahsus kanun, nizamname veya talimatnamesine tevfikana murakabesi;
- 3) (Değişik: 2/12/1960 - 150/1 md.) Umumun yiyip içmesine yatıp kalkmasına, taranıp temizlenmesine, eğlenmesine mahsus lokanta, birahane, gazino, kahve-

(1) 11/5/1953 tarih ve 6085 sayılı Kanununun 76 ncı maddesi ile bu maddedeki kara nakil vasıtalarına belediyelerce numara ve plaka verilmesi, belediye ve hususi idarelerce resim, harç ve vergi alınması, gidip, gelme güvenliğinin düzenlenmesi nakil vasıtaları niteliklerinin düzenlenip denetlenmesi hakkındaki hükümler ile bu kanunda yer alan karayolları trafiği ile ilgili hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

hane, kiraathane, meyhane, han, otel, hamam, sinema, tiyatro, bar, dansing ve emsali yerlerin ve bu mahallerde satılan ve kullanılan şeylerin temizliğine, sıhhiğine ve sağlamlığına dikkat etmek ve kanun ve talimatname mucibinde bu gibi yerlerin işletilmeleri için gece ve gündüz açık kalmalarına ve inzibati sebeplere nazaran zabıtaca verilecek ruhsat üzerine sınıflarına ve tarifelerine göre bunlar için ruhsatname vermek ve açık ve kapalı bulunacağı saatleri mahalli en büyük mülkiye amirinin de muvafakati alındıktan sonra tayin eylemek, ücret tarifelerini tanzim ve tasdik etmek ve bu gibi yerlerde işi çeviren ve çalışanların ehliyet ve sıhhatleri müsait olup olmadığına göre işlemelerine izin vermek veya menetmek,

Ütücüler, kolacılar, lekeçiler, giyim ve ev eşyası temizleyici ve boyacıları, ayakkabı tamirci ve boyacıları ve emsallerine ait ücret tarifelerini mesleki teşekküllerin de mütalaasını almak suretiyle tanzim ve tasdik etmek;

4 - Salgın ve bulaşıcı insan ve hayvan hastalıklarının önüne geçmek ve yayılmasına mani olmak için mahsus kanun, nizamname veya talimatnameleri mucibince tatbik edilen tedbirler hakkında hükümet teşkilatıyla birlikte çalışmak;

5 - Ölenleri muayene etmek ve gömülmesine ruhsat vermek ve belediyelerce gösterilen mezarlıklardan başka yerlere ölü gömdürmek, ücretli ücretsiz olan cenazeleri fenni şartlar dairesinde teçhiz, tekfin ve nakletmek, gömmek ve belediye mezarlıkları ve fenni cenaze yıkama yerleri tesis ve idare etmek ve hayvan ölülerini yaktırmak veya gömdürmek;

6 - Sıhhi şartları cami belediye salhanesinden başka yerlerde kasaplık hayvan kestirmemek;

7 - Belediye depolarından başka yerlerde kanun ve nizam ve talimat ile muayyen miktar haricinde kabili işial ve infilak maddeler bulundurmamak, buna riayet etmeyenlerin mallarını belediye deposuna kaldırmak ve nısıf bedelini ceza olarak belediyeye almak;

8 - Mürebbiye, sütnine, hizmetçi, aşçı, çamaşırcı, uşak, hamal, şöfor, arabacı, kayıkçı, berber, mevaddı gıdaiye satıcısı, süthanelerde hizmet edenlerle süt satanlar ve emsali ve halk ile temas eden hizmet erbabı işçilerin sıhhi ve fenni muayenelerini yaptırmak, ehliyet ve sıhhat vesikaları alanların işlemelelerine izin vermek ve bunları daima tescil ederek müseccel olmayanları menetmek (kayıkçıların ehliyetini tayinde mahalli liman reislerinin mütalaası alınacaktır);

9 - Belediye sınırı dahilindeki deniz, göl ve nehirlerde belde sınırı dahiline münhasır olmak üzere, seyrüsefer eden istimbot, motörbot ve her nevi kayık, mavuna ve salapurya gibi denizdeki ufak nakliye vasıtalarıyla hususi sandal ve kayıklar ve karada belediye sınırı dahilinde umuma mahsus mahallerde seyrüsefer eden yük ve binek araba ve hayvanları ve otobüs, otomobil ve emsali (şimendiferlerden maada) nakliye vasıtalarının sağlamlığına, temizliğine dikkat ederek bunların azami haddi istiabisini ve tahammül derecelerini ve sınıflarını ve numaralarını tayin ve işletenlerin ehliyet ve sıhhatlerini murakabe ve ücret tarifelerine riayetlerini temin edecek tedbirler ittihaz etmek ve icabında bunları bizzat temin ve idare eylemek ve mevzu kanunlar mucibince salahiyettar dairelerden verilen vesikalara müsteniden işlemlerini ruhsata bağlamak.

(Deniz vasıtalarının haddi istiabisini ve sağlamlığını tayinde mahalli liman dairesiyle ticaret müdürlüklerinin mütalaası alınır);

Beldeler veya beldelerle köyler arasında seyrüsefer eden yük ve binek araba ve hayvanları ile otomobil, otobüs ve kamyonların sağlamlığına, temizliğine dikkat ederek bunların azami haddi istiabisini ve tahammül derecelerini tesbit ve sınıfları-

nı, numaralarını tayin ve işletenlerin ehliyet ve sıhhatlerini murakebe etmek bu vesait sahiplerinin daimi ikematgahlarının mensup olduğu kaza belediye idaresine aittir;

10 - Umuma ait yerlerde gelip geçmeğe, nakliye vasıtalarının işlemesine engel olacak, geçenlere zarar veya rahatsızlık verecek veya kaza çıkaracak ve beldenin umumi temizliğini bozacak şeyleri kaldırmak, nakliye vasıtalarının nevi ve

cinsine göre belde dahilinde azami ve asgari süratini ve işleyeceği ve ilemeyeceği, duracağı, yavaş gideceği yerleri tayin ve seyrüsefer tarifelerini tanzim ve ilan ve umumi intizamı temin etmek, beynelmilel otomobil seyrseferlerinin talimatnamei mahsusuna tevfikan belediye sınırı dahilinde seyrseferlerine muk-tazi işaretlerin vaz'ı ile bu otomobille Őoförlerin haiz olmaları lazım gelen evsafı tetkik etmek;

Denizlere ait yerler için mahalli liman idaresinin mütalaası alınır.

11 - Yol, meydan, pazar, iskele, köprü ve nehirler gibi umuma ait yerlerden ve denizlerden bir kısmını mürur ve ubur ihtiyacını tazyik etmeyecek surette ve muvakkaten her hangi bir ameliye için işgal veya istimal edeceklere izin vermek ve ruhsatsız igalleri menetmek;

(Ek paragraf: 3/3/2004 - 5101/1 md.) 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında korunan eser, icra ve yapımların tespit edildiği kitap, kaset, CD, VCD ve DVD gibi taşıyıcı materyallerin, bu fıkrada bahsi geçen yerlerde satışına izin vermemek ve bunların satışını engellemek, satışına teşebbüs edilen materyalleri toplayarak yetkili makamlara teslim etmek;

12 - Alelmum inşaat tamir ve ilaveler için kanun mucibince ruhsat vermek, kanunsuz veya ruhsatsız balanan ve yapılmakta olan inşaatı men ile hususi kanunların hükümlerini tatbik ve kazalı binaları ve baca ve duvarları yıktırmak, arsalarla yangın yerlerindeki kuyu ve çukurları kapattırmak veya tehlikelerini refetmek;

13 - Gıda maddeleri üreten işyerleri hariç Umumun selamet, sıhhat ve huzur ve istirahatine tesiri melhuz olan imalat, istihsalat, mddehharat ve tesisatın yerlerini; harman, kabristan, pazar, gaz depoları, kömür depoları ve sprntlk mevkilerini ve Őartlarını evvelden tesbit ve ilan etmek ve ona göre ruhsata bağlamak (Belediye yeniden yapılacak umumi ahır ve samanlıkların yerini tayin ve mevcut olanları sıhhi takyitlere tabi tutar); (1)

14 - Kanun ahkamına tevfikan baı boş hayvanları tutmak, muhafaza etmek, belde dahilinden geçecek hayvan sürülerinin gelip gececeği yolları ve yaylıma gidecek hayvanların toplanacağı yerleri tayin ve tahdit etmek;

15 - Aleni mzayedeli gayriresmi satışları murakabe etmek, umumi yerlerde toptan satılan ve tartılacak, ölçülecek Şeyleri kanun ahkamına tevfikan tartmak ve ölçmek ve bilcümle tartı ve ölçüler alat ve edevatını ayarlamak, damgalamak;

16) (Değişik:2/12/1960 - 150/1 md.) Tesbit edilen toptan ve parekende azami satış fiyatlarına veya kar hadlerine ve ücret tarifelerine ve alınan kararlar veya yapılan ilanlar hükümlerine riayeti temin ve kontrol etmek.

Azami satış fiyatları ve kar hadleri tesbit edilen maddelerin, satışa arzedilmemesini veya satıdan imtina edilmesini, kaçırılmasını, saklanmalarını veya satılmadığı halde satılmış gibi gösterilmesini menetmek;

17 - Dilencileri dilenmekten menedecek tedbirler almak;

18 - Bırakılmı ve bulunmuş çocukları, delileri, dalanmı ve kudurmuları, sokakta bayılanları, kazaya ve afete uğrayanları koruyup gözetmek;

19 - Belediye kanun, nizam va yasaklarına uymayan, kanunen ruhsata tabi iken ruhsatsız yapılan, beldenin selamet, intizam, sıhhat ve huzurunu ihlal eden Őeylere meydan vermemek ve bunları menetmek;

20 - Hafta Tatili Kanunundan istifade etmek isteyenlere izin vermek;

- 21 - Belediye hududu dahilinde orman, tarla, harman, bağ, bahçe, kuru, ayır ve mer`aları ve alelümum araziyi hasardan muhafaza etmek;
- 22 - Yangın vukuunu menedecek tedbirleri almak, ateşe karşı ihtiyaç için umuma açık yerlerde imalathane ve fabrikalarda ve her dükkanda bulunduru-

(1) Bu fıkranın başına, 24/6/1995 tarihli ve 560 sayılı KHK`nin 21 inci fıkrası ile "Gıda maddeleri üreten işyerleri hariç" ibaresi eklenmiş ve metne iş-

lenmiştir.

cak tertibatı ve vesaiti tayin ve ilan ile ihzar ve ifa ettirmek, yangını tarasut, ihbar ve istihbar için lazım gelen tesisat ve teşkilatı yapmak, itfaiye tulumba takımlarını ve tekerlekli itfaiye vesaitini her an ihtiyaca yarar halde bulundurmak, beldeyi tehdit edecek orman yangınlarına karşı kazma, kürek, balta ve saire gibi vesaiti itfaiye bulundurmak, beldenin icap eden mahallerinde itfaiye havuzları, sarnıçları yaptırmak;

23 - Sokak, meydan, iskele, köprü, pazar, panayır yerleri gibi umumi mahalleri daima temiz tutmak, yıkamak, temiz sularla sulatmak, kışın çamur ve karları ve buzları kaldırtmak ve geçenlerin kaymamasını temin eylemek;

24 - Umumi ve hususi yerlerin süprüntülerini muntazam ve fenni vasıtalarla toplatmak, kaldırtmak ve ifna etmek;

25 - 28 Nisan 1926 tarih ve 831 numaralı Sular Kanunu mucibince su getirmek, suları sıhhi ve temiz tutmak;

26 - Belediye hududu dahilindeki müşterek bağ, bahçe, tarla ve bostanların müşterek su kanallarını temizlettirmek, bozulan yollarını tamir ve bu husustaki masrafları alakadarlardan tahsil etmek;

Bahçe, tarla, bostanların ve umumi yerlerin su birikintilerini kurutmak ve kurutturmak, umumi ve hususi havuzların sularını şartlara uygun surette vakit vakit değiştirmek ve tazelettirmek;

27 - İhtiyaca göre umuma mahsus ücretli ücretsiz helalar yaptırmak; Umumi ve hususi binalarda yapılması mecburi olan helaların sıhhi şartlara uygun olmasını temin ettirmek;

28 - Umumun (...) (1) kullanacağı şeylerin satıldığı ve muhafaza olunduğu mahallerin, umumun içinde yatıp kalkacağı, barınacağı veya bineceği, çalışıp işliyeceği veya hayvanlarını koyacağı yerlerin sıhhi şartlara uygun olmasını temin etmek;

29 - Kanun ve belediye kararlarının mecburi tuttuğu ahvalde veya ihtiyari olarak müracaat vakı olduğu takdirde insan, hayvan, eşya ve emlak hakkında harçlı harçsız, tıbbi, baytari, fenni muayeneler, kimyevi ve bakteriyolojik tahliller yapmak ve şeraiti sıhhiye raporu vermek;

30 - (Mülga: 9/7/1956-6785/60 md.)

31 - Beldenin sokak ve meydanlarını plana ve programa uygun olarak tanzim ve ıslah etmek, sınıflarını, isimlerini, numaralarını tayin etmek, buna göre ağaçlamak, döşemek, aydınlatmak, süslemek, duracak, sığınacak, dinlenecek yerler yapmak ve iyi bir halde bulundurmak (2);

32 - Beldenin plana ve programa uygun, 13 Mayıs 1926 tarih ve 839 numaralı

kanuna ve diğerk hususi ahkama tevfiikan lağım ve çukurlarını inşa ve tamir etmek ve ettirmek;

33 - Halk için kütüphane ve okuma salonları açmak, belediye bahçeleri, fi-danlıkları, ocuk bahçeleri, oyun ve spor yerleri yapmak, belediye koruları yetiştirmek, bunları korumak ve işletmek (Bu işler için kafi mütehasıs bulunamayan belediyelere alakadar mahalli daireleri yardım eder);

34 - Fakir ailelerin ikiz çocuklarına, alelmm ksz, fakir, kimsesiz çocuklara para, hekim, ilaç, yeme, içme, giyinme, barınma, tahsil, terbiye cihetlerinden yardım etmek, fakir hastalara meccanen bakmak, ilaç vermek, fakir cenaze-

(1) Bu arada yeralan "yiyeceği, içeceği ve" ibaresi, 24/6/1995 tarihli ve 560 sayılı KHK"nin 21 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmış olup, metinden çıkarılmıştır.

(2) 10/10/1983 tarih ve 110 sayılı KHK.nın 25/4 maddesi ile bu bendin, anılan KHK.ye aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

lerini meccanen kaldırmak, alil, işten aciz olupta bakacak kimsesi olmıyanlara bakmak;

35 - Alelmm belediyelere ait suları, eşmeleri, sebilleri, arkları, havuzları, su taksim yerlerini, hazinelerini, kaynaklarını tanzim ve idame etmek;

36 - Belediye sınırı dahilinde umuma mahsus iskele, rıhtım ve köprüleri plana göre inşa ve idame etmek;

37 - Yangın yerlerini ve mahalle haline getirilecek yerleri kanun dairesinde tanzim ve imar etmek ve alelmm inşaat, tamirat ve ilavat planlarını kanuna tevfiikan tetkik ve tatbik etmek;

38 - Alelmm sinai müessese ve fabrikaların, elektrik, tenvirat ve tesisatının, makine ve motör ve inbiklerinin kazan, ocak ve bacalarının gerek ilk önce ve gerek sonradan muttariden ve muntazaman fenni muayenelerini icra etmek, etrafındakilerin sıhhatları huzur, rahat ve malları üzerine fena tesir icra edip etmediklerini tetkik etmek, zararlarına mani olmak;

39 - Kanunun mecburi tuttuğu ahvalde veya ihtiyari olarak müracaat vuku bulduğu takdirde her nevi inşaat ve tesisat için muayenei fenniye raporları ve şahadetnameleri vermek ve yahut mezkr tetkikatı yapacak müesseseye malik değilse en yakın bir müessese vasıtasıyla bu işleri temin etmek (1);

40 - Kanuna tevfiikan fenni ve sıhhi mezbaha ve teferruatından madut olan barsakhane ve saire yapmak ve işletmek;

41 - (Değişik: 24/5/1957-6975/1 md.; Mülga: 4/12/2003-5015/23 md.)

42 - Meydan ve pazar yerleri yapmak.

43 - (Değişik: 2/12/1960 - 150/1 md.) Ete, ekmeğe, yaş meyve ve yaş sebze ile odun ve mangal kömürüne doğrudan doğruya ve kati lüzum halinde mahalli idare kurullarınca tasdik edilmek şartiyle diğerk gıda ve zaruri ihtiyaç maddelerine toptan ve perakende azami satış fiyatları ve yaş meyve ve sebzeye mahasır olmak üzere kar hadleri tesbit etmek ve icabında 2490 ve 1050 sayılı kanunlar hükümlerine

bağlı olmaksızın bu maddeleri satın almak, satmak, stok etmek veya belirli bir kar haddi dahilinde satın aldirmek, sattirmek ve ihtiyacı olanlara maksada göre dağıtmak üzere bir fon tesis ederek tanzim satış mağazaları kurmak ve hayatı ucuzlatacak sair tedbirleri almak;

44 - Meydan, cadde ve sokak gibi umuma ait yerlerde ilan işlerini idare etmek;

45 - Yetimhane, acezehane, doğum ve emzirme ve mecburi olarak meccani doğum evleri tesisat ve teşkilatı ve mahalleri Sıhhat Vekaletince tayin ve tasdik edilmek şartıyla tımarhane, fenni tebhane ve tathir istasyonları vücade getirmek ve işletmek;

46 - Yarış yerleri yapmak ve işletmek;

47 - Kanuna göre doğrudan doğruya veya alakadar tarafından müracaat üzerine gaz, su, elektrik sarfiyatını müş`ir saat ve aletleri veya taksimetreleri teftiş etmek (1);

(1) 10/10/1983 tarih ve 110 sayılı KHK. nin 25/4 maddesi ile bu bendin, anılan KHK. ye aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

48 - Yersiz, yurtsuz olanlara iş bulmak, bunlardan garip olup çalışmayanları memleketine göndermek, kimsesiz kadın ve çocukları korumak;

49 - Belediye varidatını tahsil etmek;

50 - Belediye hizmetleri için iktıza eden masrafları tesviye etmek;

51 - Belediye emval ve akaratını idare etmek;

52 - Sıhhi muavenet ve imdat merkezleri yapmak ve işletmek;

53 - A: Plan ve tesisatı ve mahalleri Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletince tasdik edilmek şartıyla beldenin ihtiyacıyla mütenasip ücretli, ücretsiz belediye hastanesi;

B: Ehli hayvan hastalıklarının tedavisi için hayvan hastanesi tesis etmek ve işletmek;

54 - Gençler için mahallin ihtiyacıyla mütenasip stadyumlar tesis etmek ve işletmek;

55 - Belediyeye ait eğlence yerleri tesis etmek ve işletmek;

56 - Belediyeye ait ılıcaları işletmek, deniz hamamları ve her nevi yıkanma müesseseleri açmak, açılmasına ruhsat verilenlere nezaret etmek;

(Ek: 12/6/1984 - 3019/1 md.) Yeteri kadar parasız halk plajları da açmak.

57 - Eczanesi olmayan yerlerde hususi kanuna tevfikan eczane açmak, fakirlerle parasız veya ucuz ilaç vermek, ücretli ücretsiz muayenehane, dispanser vücade getirmek, fakirler için meccani doğum yardımını temin etmek üzere ebe istihdam etmek;

58 - Her nevi et, yağ, balık, zeytinyağı, peynir ve sebze ve meyva, turşu, tuzlu balık gibi muhafazası ve satılması sıhhi ve baytari şeraite tabi yenilecek şeylerin müzayedeli, müzayedesiz toptan alım ve satımının muayyen mahallerde ve belediye nezareti altında icrasını temin için haller tesis ve idare etmek (Borsa muamelatı cereyan eden mahallerde borsaya tabi mevât hakkında hususi kanun ahkâmı tatbik olunur);

(Ek fıkralar: 28/6/1984 - 3033/1 md.)

Belediyelerce, gerçek veya tüzelkişilerin belediye hudutları içinde yaş meyve ve sebzelerin toptan alımı ve satımı için haller açmalarına izin verilebilir. Nüfusu 250.000 ve daha yukarı olan belediyelerde açılacak toptancı hallerinin kuruluş, yönetim ve işleyişlerine ait usul ve esaslar, belediye meclislerin-

ce tespit olunur.

Nüfusu 250.000'den az olan belediyelerde açılacak toptancı hallerinin kuruluş, yönetim ve işleyişlerine ait usul ve esaslar, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle tespit olunur.

Bu yönetmeliklerle belirlenecek esaslara aykırı hareket edenler hakkında 1580 sayılı Belediye Kanunu ile 80 sayılı Kanunun ceza hükümleri uygulanır. Toptancı hali kuracak olan gerçek ve tüzel kişilere lüzumlu krediler T.C. Ziraat Bankasınca sağlanabilir.(1)

59 - Belediye tiyatrosu, sineması, belediye oteli ve gazinosu, halk müzeleri ve hayvanat ve nebatat bahçeleri yapmak ve idame etmek ve yaptırıp işletmek;

60 - Borsa bulunmayan yerlerde zahire pazarları ve ardiyeler yapmak ve işletmek;

61 - (Değişik: 2/12/1960 - 150/1 md.) Buz fabrikaları, sıhhi kar kuyuları, her çeşit gıda ve zaruri ihtiyaç maddelerinin muhafazasına mahsus soğuk hava mahzen veya depoları, umumi su depoları ve süthaneler, süt toplama merkezleriyle süt dağıtma teşkilatı tesis etmek ve bunları işletmek...(2)

(1) Bu bendin, 24/6/1995 tarih ve 552 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı hükümlerinin, yaş sebze ve meyveler konusuna münhasıran uygulanmaya cağı anılan kararname ile hükme bağlanmıştır.

(2) Bu arada yer alan "ve hususi teşebbüs tarafından kurulan aynı mahiyetteki tesisleri sağlık ve teknik bakımlardan murakabe etmek" ibaresi, 24/6/1995 tarihli ve 560 sayılı KHK'nin 21 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmış olup, metinden çıkarılmıştır.

62 - Mahrukat pazarları ve ardiyeleri yapıp idare etmek;

63 - İktisat Vekaletinin müsaadesi alındıktan sonra mahsulat ve masnuat sergi ve panayır yerleri ve müzeleri kurmak ve işletmek;

64 - Mezat salonları açmak ve işletmek;

65 - Belediye un ve inşaat malzemesi fabrikaları vücade getirmek ve idare etmek;

66 - Belediye fırınları yapmak ve işletmek;

67 - Belediye müessesatının muhafazası altında bulunan emtia üzerine itibar ve ikraz muamelesi yapacak müessesat vücade getirmek;

68 - Ucuz belediye meskenleri yapmak ve belediye namına inşaat yaparak icar etmek, belediyenin inkişaf ve tevessüe müsait mahallerinde arazi alarak yeni plana göre tanzim etmek ve yeniden inşaat yapmak isteyenlere satarak ihtikara mani olmak (1);

69 - Fakirler için yatı evleri yapmak ve idare etmek;

70 - Şefkat, tasarruf, memurin ve müstahdemini belediye tekaüt sandıkları tesis ve idare etmek ve şehir bankaları açmak;

71 - Muhtacin için iane sandıkları tesis ve idare etmek ve emvali menkule terhin sandıkları tesis etmek;

72 - Zabıta belediye memuru belediye fen memuru, yapı kalfası ve yapıcı ve muhtelif meslek ustaları gibi beldenin ve belediye idaresinin muhtaç olduğu

meslekler erbabı yetiştirmek üzere kurslar, dersler, gece ve hafta tatili günü dersaneleri ve ikmal ve ıracak, ev kadını mektepleri açmak ve idare etmek;
73 - İşçiler, sanat ve mesai erbabı ve alalmm müstahdemler için iş kalemleri ve idareaneleri tesis ve idare etmek, edeceklere de ruhsat vermek;
74 - Seyrseferleri tanzim için talimatnameler yapmak;
75 - Fenni ve sıhhi umumi çamaşırhaneler yapmak ve yahut yapılmasına izin vermek ve bunları murakabe etmek;
76 - Fabrika ve iş evlerinin, amele ve meskenlerinin sıhhi teftişlerini yapmak (Bu teftiş, Devlet Demiryolları için idarenin müfettişleri ve imtiyazlı Şirketler için de Hkmet tarafından mansup komiserler marifetiyle yapılır).
77 - (Ek: 10/6/1982-2678/1 md.; Mülga: 24/6/1995 - KHK - 560/21 md.)
78) (Ek: 30/5/1997-KHK-572/4 md.)Bu maddede sayılan her türlü yapılar ve çevresinin, yolların, park, bahçe ve rekreasyon alanlarının, sosyal ve kültürel hizmet alanları ile ulaşım araçlarının zrllerin kullanımına ve ulaşabilirliğine uygun olarak yapılmasını sağlamak ve denetlemek,
79) (Ek: 30/5/1997-KHK-572/4 md.) İmar planlarının yapımı ve uygulanması ile yapıların inşaat ve iskan ruhsatı aşamasında, Türk Standartları Enstitüsünün ilgili standardına uygunluk sağlamak, uygulamaları denetlemek ve bütünlüğü sağlayıcı tedbirleri almak,
80) (Ek: 30/5/1997-KHK-572/4 md.) İlgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak genç ve yetişkin zrller için bölgenin işgücü piyasasına uygun mesleklerde, meslek ve beceri kazandırma kursları, iş eğitim merkezleri ve yaşamevleri açmak,
81) (Ek: 30/5/1997-KHK-572/4 md.) zrller için, ulaşım ile sosyal ve kültürel amaçlı hizmetlerden ücret almamak veya indirimli tarife uygulamak, belediyelere ait ve belediyeler tarafından işletilen veya kiraya verilen büfeler, otoparklar gibi işyerlerinin zrller tarafından işletilmesi konusunda kolaylık sağlamak,
82) (Ek:8/10/1999 - KHK 586/7 md.)
Afetlerde mülki idare amirinin emriyle gerek kendi görev sahası içinde gerekse diğer il, ilçe, belde ve köylerde kurtarma ve yardım hizmetlerinde bulunmak, afetzedelere yardımcı olmak,
Bu görev büyükşehir statüsündeki yerlerde; büyükşehir belediyeleri tarafından yerine getirilir.

(1) Bu hükmün uygulanmasında ek 2 ve 3 nc maddelere bakınız.

Belediye vazifelerinin varidata göre belediyelere tevdi
Madde 16 - 1 - 15 inci maddenin 1 - 39, 41 - 44, 47 - 52, 56, 57, 74, 76 ncı fıkralarında sayılan vazifeler her belediye için (1);
2 - 15 inci maddenin 40 ve 58 inci fıkralarında izah olunan vazife, varidatı elli bin liradan fazla belediyeler için;
3 - 15 inci maddenin 45 ve 53 nc fıkralarında izah olunan vazifeler, varidatı iki yüz bin liradan fazla belediyeler için;
4 - 15 inci maddenin 46, 54 ve 55 inci fıkralarında izah olunan vazifeler,

varidatı beş yüz bin liradan fazla belediyeler için mecburidir.

İhtiyari vazifeler

Madde 17 - 15 inci maddenin 59 - 73 üncü fıkralarında tadat edilen vazifeler belediyeler için ihtiyardir.

Mecburi vazifelerin ifası için tasarruf

Madde 18 - 16 ncı maddenin birinci fıkrasının 5, 22 ve 25 inci numaralarında yazılı olanlarla bu maddenin 2, 3 ve 4 üncü fıkralarında yazılan mecburi vazifeleri ifa için vazifedar olan belediyenin varidatının en az yüzde onu tahsis ve tasarruf edilmek şartıyla en çok on beş sene zarfında muktazi tesisat vücade getirilir.

Belediyelerin hakları, salahiyet ve imtiyazları

Madde 19 - Belediyelerin hakları, salahiyetleri ve imtiyazları şunlardır:

- 1 - Belediye idareleri kanunun kendilerine tahmil ettiği vazife ve hizmetleri ifa ettikten sonra belde sakinlerinin müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tesviye edecek her türlü teşebbüsatı icra ederler.
- 2 - Beldenin ve belde halkının sıhhat, selamet ve refahını temin ve intizamı beldeyi halelden vikaye maksadiyle kanunların bahşettiği salahiyete müsteniden emirler vermek ve belediye yasakları koymak ve infaz ettirmek, hilafında hareketleri görülenleri cezalandırmak (2);
- 3 - Kavanini mahsusa mucibince belediye vergi ve resimlerini tarh ve Tahsili Emval Kanununa tevfikan cibayet etmek;
- 4 - Müktesep haklara hanel gelmemek üzere belediye sınırı dahilinde;
A) Doğrudan doğruya yapılmak ve işletilmek şartıyla su, havagazı, elektrik, tramvay tesisatı kurmak ve işletmek, göl, nehir, körfez ve sevahili mütecevire vapurları nakliyatını deruhde ve ifa etmek belediyelerin hakkıdır.(Ancak belediyeler bu işlerin tesis veya işletilmesi için müddeti kırk seneyi tecavüz etmemek ve şeraiti Devletçe müttehaz kaidelere muvafık olmak üzere imtiyaz da verebilirler (3)
B) Teşithane tesisatı ve çöpleri paçavra ve kemikleri toplamak teşkilatını idare etmek ve ettirmek;
- 5 - (Değişik: 5/7/1939-3666/1 md.) Belediye hudutları dahilinde muayyen mın-takalar arasında yolcu nakil vasıtası olarak otobüs, omnibüs, otokar, tünel troley, funiküler işletmek ve mezbahalarda kesilen etleri Belediye Meclisince tayin ve Dahiliye Vekaletince tasdik edilecek ücret mukabilinde satış yerlerine nakletmek münhasıran Belediyelerin hakkıdır.(3)

(1) Bu hükmün uygulanmasında ek 2 inci maddeye bakınız.

(2) Bu hükmün uygulanmasında ek 5 inci maddeye bakınız.

(3) 10/10/1983 tarih ve 110 sayılı KHK.nin 25/4 maddesi ile bu bendin, anılan KHK.ye aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(Değişik : 4/7/1988 - KHK -336/1 md.; Aynen kabul :7/2/1990 - 3612/11 md.) Bunların, belediyelerin de iştirak edecekleri şirketler vasıtasıyla yapılması ve işletilmesi veya icara verilmesi veyahut imtiyazın devri İçişleri Bakanlığının kararına bağlıdır. Belediyeler dilerse inhisarı tazammun etmemek şartıyla bunların işletilmesine ruhsat dahi verebilir.

Hususi mahiyette elektrik tesisatı gibi işlerin yapılmasına ve umuma ait suların ihtiyaçtan fazlasının hususi istihsalatta kullanılmasına ve beldenin muayyen mevkileri arasında yük başına ücret alan nakil vasıtalarının işletilmesine, inhisarı tazammun etmemek üzere, ruhsat vermek de belediyelere aittir. (Ek: 10/6/1982-2678/2 md.) 15 nci maddenin 77 nci fıkrasında belirtilen faaliyetleri yapmak üzere kurulan kombinalar için, bu fıkra da yer alan hükümler uygulanmaz

6 - Belediyeye ait hizmetlerin ifası zımında şahsı hükmi sıfatiyle sınır dahil ve haricinde menkul ve gayrimenkul mallara tasarrufa, bey" ve şiraya, icar ve isticar, ikraz ve istikraza, teberruatın kabulüne, emsali nukut ve taahhüdatı medeniyeyi ifaya ve davaya ve sulh ve ibraya ehil olmak;

7 - Belediye daire ve şubeleri, bahçeleri, umuma ait akar olmıyan açık ve kapalı mahalleri emlak vergisinden müstesna olmak, belediye vergi ve resimleri ile hidematı ammeye muhtas ve akar olmayan emval ve eşyası üzerine haciz konulmamak;

8 - Belediye emvalini zimmetine geçirenler, Devlet emvalini zimmetine geçirmiş olanlar hakkındaki ahkama tabi olmak;

9 - Belediyece alınacak, verilecek menkul ve gayrimenkul emvalin mubayaası, fûruhtu, mübadelesi, icarı, imarı, müzayede, münakasa ve ihalesi, usulü muhasebesi, tanzim edilecek nizamnamelere tabi olmak.

Belediye bu haklarını ve salahiyetlerini kanunların vaz ettiği kuyut ve şerait dahilinde kullanır.

10 - (Ek: 9/7/1953 - 6124/1 md.) Hasılı,

a) Tasdikli imar planlarının tatbiki dolayısıyla yapılacak istimlak bedellerinin tediyesine,

b) İstimlakin gayesine veya imar planına uygun olarak yapılacak tesislerin meydana getirilmesine,

Tahsis olunmak üzere belediyelerce en çok (20) yılda itfa olunmak kaydıyla ve Türkiye Emlak Kredi Bankası kefaletiyle aşağıdaki esaslar dairesinde tahvil çıkarılabilir:

A) İhraç muameleleri Türkiye Emlak Kredi Bankası tarafından yapılacak olan bu tahvillerin hasılı mezkûr Banka nezdinde alakalı belediyeler namına açılacak hesaplarda toplanır ve belediyelerin vereceği ödeme emirleriyle munhasıran bu fıkra da gösterilen istihkak ve ödemelerde kullanılır.

B) Bir veya mütaaddit tertiplerde ihraç edilebilecek olan bu tahvillerin itibari resülmali son çıkarılmış Devlet tahvilleri faizinden yukarı olmamak üzere tesbit edilecek faiz miktarı, itfa süresi, ihraç fiyatı ve diğer hususları, kefalet mukabili olarak Türkiye Emlak Kredi Bankasına gösterilecek maddi teminatın mahiyeti ve kıymet ve miktarı ve bu Bankanın ifa edeceği hizmetler mukabili alacağı ücret adı geçen Banka ile belediyeler arasında aktedilecek mukave-

leler ile tayin ve tesbit olunur.

C) (Değişik :7/2/1990 - 3612/11 md.) Yukarıda (B) bendine göre tahvil çıkarılması hakkında belediye meclislerince alınacak kararlar vali tarafından mütalaasıyla birlikte İçişleri Bakanlığına gönderilir ve Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının da mütalaası alındıktan sonra İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Başbakanın onayı ile kesinleşir.

İmar planının tatbiki için yapılmış istimlak neticesinde belediyenin eline geçecek gayrimenkuller ile bunlar üzerine kurulacak tesislerin gelir ve satış bedelleri ve bu gayrimenkullere ait şerefiyeler tahvillerin yıllık mürettebatına karşılık olmak üzere Türkiye Emlak Kredi Bankasına yatırılır.

E) Belediyelerin yapacakları istikrazlar ile ivaz mukabili yapılacak bağışlar ve asker aileleri gelirleriyle borçlar karşılığı ve kanuni hisseler hariç olmak üzere ihraç edilecek tahvillerin ikramiye, faiz, itfa ve komüsyon taksitleri olarak Bankaya ödeyecekleri senelik miktardan aşağı olmamak ve belediye bütçelerinin yüzde onunu geçmemek üzere belediye bütçelerinden ayrılacak tahsisat belediye hesabına Bankaya yatırılır.

Yukarıki fıkra gereğince ayrılacak tahsisat bütçelerine mevzu olmadığı takdirde alakalı vekaletler bu bütçeleri tasdik etmez.

F) Bu tahvillerin ihracına mütaallik her türlü ilanlar ve muvakkat kati tahviller ve bunların kuponları ile tediyelerine mütaallik evrak ve senetler, faiz ve itfa bedelleri ve kefalet ve diğer muameleler istikrazın tamamen itfasına kadar her nevi vergi ve resim ve harç bakımından her tertibin ihracına takaddüm eden en son Devlet iç istikraz tahvillerinin tabi olduğu muafiyet hükümlerine tabidir.

G) Tahvillerin bedelleri tediyeleri lazım geldiği tarihten itibaren (10) ve ikramiye ve faizleri (5) sene sonra zamanaşımına uğrar.

H) Bu tahviller, tahvili çıkaran belediyenin yapacağı gayrimenkul satışlarında satış bedeline mahsuben verilebileceği gibi o belediyenin artırma ve eksiltmelerinde geçici ve kati teminat olarak kabul edilir.

İ) Bu tahviller hasılatı muhtelif kanunlarla belediye gelirlerinden ayrılan hisselerin hesabında nazarı itibara alınmaz.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Belediye Meclisi

A - Teşkilatı

Meclisin müddeti

Madde 20 - Belediye meclisleri intihap devreleri dört sene olmak üzere intihap hakkını haiz hemşeriler tarafından doğrudan doğruya intihap olunur(1).

Meclis azasının adedi

Madde 21 - Umum nüfusu (3000) e kadar olan beldelerde belediye meclislerine 12, umum nüfusu (3000) den (5000) e kadar olan beldelerde belediye meclislerine (3000) den yukarı her beş yüz nüfus için zamimeten bir aza, umum nüfusu (5000)

den (10000) ne kadar olan beldelerde belediye meclislerine (5000) den yukarı her bin nüfus için zamimeten bir aza, umum nüfusu (10000) den (25000) ne kadar olan beldelerde belediye meclislerine (10000) den yukarı her (3000) nüfus için zamimeten bir aza, umum nüfusu (25000) den (50000) e kadar olan beldelerde belediye meclislerine (25000) den yukarı her (5000) nüfus için zamimeten bir aza, umum nüfusu (50000) den (100000) ne kadar olan beldelerde belediye meclislerine (50000) den yukarı her (10000) nüfus için zamimeten bir aza, umum nüfusu(100000)

(1) 18/1/1984 tarih ve 2972 sayılı Kanun'un 8. maddesi ile mahalli idareler seçimlerinin beş yılda bir yapılacağı hükme bağlanmıştır.

KANUNLAR, TEMMUZ 1990 (Ek - 6)

den yukarı olan beldelerde (100000) den yukarı her (25000) nüfus için zamimeten bir aza intihap olunur (1).

(Ek fıkra - Ek: 19/7/1963-307/2 md; mülga: 18/1/1984-2972/37 md.)
Madde 22 - (Mülga: 18/1/1984 - 2972/37 md.)

B - Belediye intihabı hakları

Madde 23 - (Mülga: 19/7/1963 - 307/4 md.)

Madde 24 - A) (Değişik:19/7/1963_307/3 md.;Mülga:18/1/1984_2972/37 md.)
B) (Mülga: 18/1/1984 - 2972/37 md.)

Belediye başkanları bu görevlerinin devamı süresince siyasi partilerin genel merkezlerinde vazife alamıyacakları gibi il ve ilçe idare kurulu başkan ve üyeliklerinde de bulunamazlar.

Madde 25 - (Mülga: 19/7/1963 - 307/4 md.)

Mebusluk, encümeni daimi vilayet ve belediye azalığı

Madde 26 - (Değişik: 19/7/1963 - 307/3 md.)

Cumhuriyet Senatosu üyeliği, milletvekilliği, il genel meclisi üyeliği, köy muhtarlığı ile belediye meclisi üyeliği veya belediye başkanlığı bir şahıs uhdesinde birleşemez. Bu niteliği haiz bir kimse belediye başkanlığına veya belediye meclisi üyeliğine seçildiği takdirde, seçim sonucu kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün zarfında tercih hakkını kullanmazsa belediye başkanlığını veya belediye meclisi üyeliğini reddetmiş sayılır.

Belediye meclisinde üye veya belediye başkanı iken Cumhuriyet Senatosu üyeliğine, Milletvekilliğine veya il genel meclisi üyeliğine seçilen kimse seçim sonucunun bildiriminden itibaren 15 gün içinde tercih hakkını kullanmazsa belediye meclisi üyeliğinden veya belediye başkanlığından istifa etmiş sayılır.

Bir mecliste birleşemiyenler

Madde 27 - (Değişik: 26/1/1944 - 4520/1 md.)

Ana, baba, büyük ana, büyük baba, evlat, torun ve kardeş, karı, koca ve bu derecedeki sıhri hısımlar bir mecliste birleşemezler.

Bir mecliste birleşmesi caiz olmıyanlar intihap edilmiş oldukları takdirde en ziyade rey kazanmış olan, bu da müsavi ise evli olan ve evli olanlardan da çocuğu çok olan azalık sıfatını alır.

Çocuk adedinin de müsavata halinde kur"a çekilir. İntihaptan sonra sıhriyet peyda edenler de aynı hükümlere tabidir.

Azalığı kabul etmeyenlerin cezası

Madde 28 - Belediye meclisi azalığına intihap edilipte sıhhi esbap veya beldeden müferekata mecburiyet gibi bir mazereti olmaksızın son dört sene zarfında bir senelik meclis azalığını ifadan imtina edenler meclis kararıyla dört sene için aza intihap olunmak hakkından mahrum olurlar. Belediye meclisinin bu husustaki kararına razı olmayan alakadaranın, kararın usulen tebliği tarihinden itibaren bir ay zarfında mahalli mahkemei asliyesine; bulunmayan yerlerde sulh hakimine müracaatla meclis kararına itiraza hakları vardır. Mahkemenin veya sulh hakiminin kararı katidir.

Sabık reis ve azanın riayete mecbur olduğu hususlar

Madde 29 - Belediye reisleri veya belediye azası riyaaset veya meclis azalığından çekilip üzerinden bir sene geçmedikçe mensup olduğu belediye aleyhine münferiden veya müştereken dava vekaleti deruhde edemez, mensup olduğu be-

(1) 18/1/1984 tarih ve 2972 sayılı Kanun'un 5,6,7. maddeleri ile bu hükümler

yeniden düzenlenmiştir.

diye bütçesinden maaşlı veya ücretli bir vazifeye tayin edilemez, münferiden veya müşareket suretiyle mensup olduğu belediyeye ait bir iş taahhüt eyleyemez. Belediye reisi ve belediye azası, Avukatlık Kanununun 9 uncu maddesi mucibince reislik ve azalık müddeti esnasında vaziyet etmiş buldukları veya itayı rey eyledikleri mevadda mütaalik deaviyi kabulden memnudur.

Azalık şartları zail olursa

Madde 30 - Aza olmak için lazım gelen şartlardan her hangi birine hanel geldiği takdirde azalık sıfatı zail olur. Ancak azalık sıfatının her hangi bir surette zevaline, azadan birinin müstafi addine veya istifasının kabulüne meclis karar verir.

C- intihap muamelatı

Seçim süresi ve bitimi

Madde 31 - (Değişik: 29/4/1946-4878/1 md.)

Belediye Meclisi seçimi Eylül ayında yapılır. Fesih ve iptal ve istifa suretiyle Meclis vaktinden evvel dağılırsa yeni meclisin seçimine bunların bildirildiği tarihten itibaren bir ay içinde başlanır ve bu takdirde seçim işlerine ait süreler seçimin başladığı günden hesaplanarak Belediyece ilan olunur.

Madde 32 - 44 - (Mülga: 7/7/1950-5669/2 md.)

Meclis vazifesinin encümen tarafından ifası

Madde 45 - (Değişik: 19/7/1963-307/3 md.)

Meclis üyeliklerinden herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde belediye başkanı meclise katılacak olan yedek üyenin adını ilçe seçim kurulu başkanlığından yazılı olarak sorar ve alınacak cevaba göre sırası gelmiş olanı üyeliğe davet eder. Bunlar geri kalan süreyi tamamlarlar.

Boşalan asıl üyelik bir siyasi partiye aitse, davet edilecek yedek üye de o siyasi partiden olur.

Madde 46 - 52 - (Mülga: 7/7/1950-5669/2 md.)

E - Belediye meclisinin feshi

Meclisin feshi

Madde 53 - (Değişik: 19/7/1963-307/3 md.)

Belediye meclisi;

1. Kanunen belirli olan olağan ve olağan üstü toplantılar dışında toplanırsa,

2. Kanunen belirli olan yerden başka bir yerde toplanırsa,

3. Kanunen kendisine verilen görevleri süresi içinde yapmaktan çekinir ve bu hal belediye meclisine ait işleri sekteye veya gecikmeye uğratırsa,

4. Siyasi meseleleri müzakere eder veya siyasi temennilerde bulunursa, İçişleri Bakanlığının bildirisine üzerine Danıştay'ın kararı ile fesholunur.

Bu takdirde yeni belediye meclisi seçimine gidilir. Seçilen meclisler eskisinden geri kalan süreyi ikmal ederler.

İçişleri Bakanlığı lüzum gördüğü takdirde meclisin feshine dair bildiri ile birlikte karar verilinceye kadar meclis toplantılarının tehirini de ister. Danıştay'ca bu husus en geç iki ay içinde karara bağlanır.

Yukarıdaki bentlerde açıklanan fiil ve işlemlere katılan belediye başkanlarının da Danıştay kararı ile görevine son verilir.

F - İctimalar, müzakereler, kararlar

Meclisin adi ve olağanüstü toplantısı

Madde 54 - (Değişik: 29/4/1946-4878/13 md.)

Meclisin adi toplantısı Ekim, Şubat ve Haziran ayları başlarında olmak üzere yılda üç defadır.

Bütçe görüşmesine rastlıyan toplantı süresi en çok 30 gün olup, diğer toplantıların süresi en çok 15 gündür. Bu sürelerden önce iş bitmezse vali 15 günü aşmamak üzere görüşme sürelerini uzatarak sebeplerini İçişleri Bakanlığına bildirir. Önemli ve acele bir iş çıkarsa belediye başkanının yazılı çağrısı veya üyeden üçte birinin gerekçeli teklifi veyahut valinin doğrudan doğruya çağırması üzerine meclisler olağanüstü toplanırlar. Olağanüstü toplantılarda çağrıyı gerektiren konudan başka bir iş görüşülemez.

Ruzname

Madde 55 - Adi ve fevkalade içtimaların ruznamesi belediye reisi tarafından en az bir hafta evvel umum belediye azasının beldedeki adreslerine gönderilir ve mahalli gazeteler ve sair münasip vasıtalarla ilan edilir. Müstacel hallerde bu müddet üç güne indirilebilir.

Açık ve gizli toplanmalar

Madde 56 - Meclis müzakeresi açıktır. Reis veya aza tarafından teklif vukuunda meclisin ekseriyetle vereceği karar üzerine gizli celse yapılabilir. Açık ve gizli celselerdeki karar hulasalarının mahalli en büyük mülkiye memuruna verilmesi ve kararların verildiği tarihten itibaren kırk sekiz saat zarfında hulasalarının belediye kapısına asılmak suretiyle neşir ve ilanı meşruttur. Yapılacak gizli celseden ve ruznamesinden en büyük mülkiye memuruna malûmat verilir. Bunlar, gizli celselere bizzat girebilecekleri gibi bir memur da gönderebilirler.

Müzakere edilecek maddelerin reis tarafından meclise verilmesi, azanın teklif hakkı

Madde 57 - Belediye meclisinde müzakere olunacak maddeler reis tarafından meclise tevdi olunur.

Azadan her biri dahi belediyeye ait vazaif cümlesinden bulunan maddelere dair tekliflerde bulunabilir. Teklif, meclisce kabul edilirse ruznameye alınır.

Meclise reis riyaset eder, reis vekilleri

Madde 58 - Belediye meclisine belediye reisi riyaset eder. Reis meclisi miadı kanunisinde küşat, müzakereleri idare, kararları istihsal ve ilan ve tebliğ ve hitamı mesaiyi beyan eyler.

Meclis her Teşrinisani içtimasında içlerinden iki reis vekili ve lüzumu kadar katip intihap eder. Reis bulunmazsa birinci reis vekili, bu da bulunmazsa ikinci reis vekili reislik vazifesini yapar.

Müzakere için yarıdan fazla aza bulunması

Madde 59 - Meclis, azayı mürettep adedinin yarısından fazla aza hazır bulunmadıkça müzakere icra edemez. Kararlar mevcut azanın ekseriyetiyle ittihaz olunur. Reylerde müsavat vukuunda reisin bulunduğu taraf tercih olunur. Azadan her biri bizzat reyini verir. Bütçe müzakeratında esami tayini ile rey verilir. Meclisin çalışma usulü Dahiliye Vekaletince bir talimatname ile tesbit olunur.

Reis ne zaman yerini reis vekiline bırakır

Madde 60 - Belediye reisinin bir senelik icraatına dair meclise vereceği raporun müzakeresi esnasında meclise müntahap reis vekili tarafından riyaset olunur.

İstizah

Madde 61 - (Değişik: 19/7/1963-307/3 md.)

Belediye meclisi üyelerinin her biri belediye işleriyle ilgili herhangi bir husus hakkında meclis başkanlığına önerge vererek gensoruda bulunabilir. Gensoru önergesi münderecatı meclis üye tamsayısının çoğunluğunca varit görüldüğü tak-

dirde gündeme alınır ve üzerinden 3 tam gün geçtikten sonra belediye başkanları veya memur edecekleri kişiler gensoruya meclis önünde cevap verirler. Cevap meclis üye tamsayısının 2/3 çoğunluğunca yeter görülmediği takdirde 76 ncı madde uyarınca işlem yapılır.

Encümenler

Madde 62 - Belediye meclisi her içtima müddeti için ruznamelerdeki meseleleri tetkik etmek üzere encümenler teşkil edebilir. Encümenler mütalaalarını o içtima müddeti içinde meclise bildirirler.

Hesapların teftişi için seçilen azanın vazifesi

Madde 63 - Meclis lüzum görürse içlerinden bir kaç azayı hesabat ve muamela-tı teftişe memur edebilir. Bu teftiş heyeti hariçteki mütehasıslardanda istifade edebilir. Neticei teftişat nihayet ertesi içtimain bidayetinde belediye reisinin de mütalaası alındıktan sonra meclise arz olunur.

Reisin sorulan suallere cevap vermek mecburiyeti

Madde 64 - Belediye reisi belediyeye ait işlerden meclise lazım gelen izahatı ve sorulan suallerin cevaplarını vermeğe mecburdur. Reis bu suallerin cevaplarını vermeğe encümen aza ve devair rüesasını da memur edebilir. Verilen izahlar ve cevaplar kafi görülmediği takdirde meclis re'sen encümen azasından sual sorabilir.

Meclisin nizam ve intizamı

Madde 65 - Meclis reisi meclisin nizam ve intizamını temin ile mükelleftir. Dahili nizamname hükümlerini bozan aza hakkında bu nizamnameye göre muamele yapar. Müzakereyi dinlemeğe gelenlerden nümayiş ve gürültü yapanlar içtima salonundan çıkarılır. Reis bu hususta belediye zabıtasını istihdam eder.

Azanın karara iştirak edemeyeceği meselelerin müzakereleri

Madde 66 - Meclis azası mukavelename ile alakadar olduğu hususatta kendisinin veya (27) inci madde mucibince kendisiyle bir mecliste içtimaı caiz olmayan akrabasının tahtı tasarrufunda bulunan emlakın, istimlak, isticar ve mubayaasında müzakerata iştirak edemez.

Zaptın imzası

Madde 67 - Belediye meclisinin müzakeratını kayda mahsus olan zabıtnamesi her müzakereyi mütaakıp meclis reisi ve meclisçe azalar arasından müntehap ka-tipler tarafından imza olunur.

Meclis müzakeresinde ekseriyet olmazsa

Madde 68- Belediye meclisinin içtimasında mürettep azanın ekseriyeti hazır değilse meclis reisi meclisi tatil ve enaz üç gün sonra içtima etmek üzere günü tesbit ve mahalli vasıtalarla ilan eder. İkinci içtimada kaç aza olursa olsun mevcut aza ile müzakere yapılır ve karar verilir.

Mazeretsiz devam etmeyen aza

Madde 69 - Birbirini mütaakıp üç içtima gününde bilamazaret içtimalarda hazır bulunmayan aza meclis kararıyla istifa etmiş addolunur.

Meclisin müzakere edeceği ve karar vereceği işler

Madde 70 - Meclis aşağıda gösterilen işleri müzakere eder bunlar hakkında karar verir:

- 1 - Bütçe,
- 2 - Kati hesap,
- 3 - On beşinci maddenin 30,31,32 inci fıkralarındaki mesai programı,
- 4 - Tahsisatı munzamma veya bütçede tadilat veya fasıldan fasıla münakale,
- 5 - İkraslar, istikrazlar,
- 6 - Senesi içinde ödemek şartıyla avanslar,
- 7 - Kanunlarla vazedilmiş olan belediye vergi ve resimlerine ait tarifeler,
- 8 - Belediye vergi ve resimlerinin taallük ettiği hususat haricinde belediye dairesi tarafından ifa olunacak hizmetlere mukabil alınacak ücret tarifeleri,
- 9 - Beldenin müstakbel şekli, umumi imar programları, mecari, hava gazı, su, elektrik, tenvirat tesisatı mesaili, (1)
- 10 - Üç seneden fazla müddetle veya on bin liradan fazla bedeli senevi ile akdedilecek icar ve isticar mukaveleleri,
- 11 - Menafii umuma mahsus belediye gayrimenkul emvalinin bir hizmete tahsisi, ciheti tahsisinin tebdil veya akar haline ifrağı,
- 12 - İvaz mukabilinde vukubulacak teberruatın kabulü,
- 13 - Müddeabihi bin liradan fazla olan davaların sulhan tesviyesi,
- 14 - Menafii umuma ait olmak üzere belediye namına verilecek imtiyazat mukaveleleri,
- 15 - Belediye zabıtası talimatnamelerinin tetkik ve tasdiki,
- 16 - Kanunen belediyeye mürettep vazife ve salahiyetler dahilinde olmak şartıyla reis tarafından tevdi ve azadan bir veya bir kaç tarafından teklif edilen mevaddı saire.

Meclis kararlarının tasvip ve tasdiki

Madde 71 - Yetmişinci maddenin 1,2,3,4,5,8,9, 13 üncü fıkralarında gösterilen işler ve 15 inci fıkrada mezkür belediye zabıtasına mütaallik talimatnameye ait olan belediye meclisleri mukarreratı, mahalli en büyük mülkiye memurunun tasvibiyle mer"iyet kesbeder. Bu memurlar mezkür kararları bir hafta zarfında tasdik etmedikleri takdirde belediye meclisinin tetkik talebi üzerine Şürayı Devlet tarafından bir ay zarfında verilecek kararlar katidir.

25 seneden fazla ikraz ve istikraz kararları

Madde 72 - 25 seneden fazla bir müddet için yapılacak ikraz veya istikraz kararları vilayet idare heyetinin mütalaası üzerine valinin tasvibi ve Şürayı Devletin kararıyla mer"iyet kesbeder.

Meclisce kati olarak verilen kararlara itiraz

Madde 73 - Belediye meclisleri tarafından ittihaz edilen mukarrerattan 71, 72 inci maddelerde yazılı olan hususattan gayrı mevadda mütaallik meclis mukar-

reratı katidir. Ancak bu kabil mukarrerata usulen ilan tarihinden itibaren on
gün

(1) 10/10/1983 tarih ve 110 sayılı KHK.nin 25/4 maddesi ile bu bendin, anılan
KHK'ye aykırı kükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.